

На охолодження цибулини закладали 24 жовтня 2016 року. 13 лютого ящики із паростками перемістили у теплицю. У другій декаді лютого з'явилися перші квітконоси. Цвітіння почалось у першій декаді березня. Початок забарвлення бутонів у контрольного сорту 'Габріелла' спостерігали 3-го березня. У той же день відмічали появу кольору пелюсток і у сортів 'Орегон Стар' та 'Лувр'. Серед досліджуваних сортів першими почали розкриватися бутони сорту 'Синейда Блю' – 1-го березня, на 1 день пізніше – 'Стронг Лав' і 'Стронг Голд'. В останню чергу забарвилися бутони сортів 'Армані' і 'Сноуборд' – 4-го квітня.

Сорти різнилися за швидкістю росту і розвитку. Так, період від початку вигонки до дати, коли 1/3 бутона забарвлена у відповідний для сорту колір у сорту 'Синейда Блю' був найкоротшим і склав 16 діб. На формування квітки даного сорту знадобилося всього 5 діб. Найдовше розвивалася квітка сорту 'Лувр'. Видимий бутон з'явився на 16-ту добу після початку вигонки, бутон розвивався 9 діб (на 4 доби довше від контролю) і лише на 25-ту добу після початку активного росту забарвилась третина бутону.

Залежно від сорту різнилася і врожайність. Найбільший вихід продукції спостерігали за вигонки сорту 'Лувр' – 270 шт./м², що на 9 % перевищило контроль. Високорентабельним виявилось вирощування тюльпана усіх сортів, цей показник коливався в межах 236–271 %. Найнижчий показник рівня рентабельності був у сорту 'Орегон Стар', що зумовлено дещо вищою ціною посадкового матеріалу.

УДК 631.32

Гринів С. М., Мізерна Н. А.* , Носуля А. М.

*Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, *e-mail: Nate2008@ukr.net*

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛЬОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ СОРТІВ РОСЛИН

Згідно із ЗУ «Про охорону прав на сорти рослин» Компетентний орган визначає перелік родів і видів, сорти яких проходять експертизу на придатність сорту для поширення. По сортам родів і видів, які не увійшли до вищезазначеного переліку, рішення приймається на підставі інформації, наданої заявником. На виконання статей 20, 27, 29 вищезгаданого закону для організації дослідної роботи з кваліфікаційної експертизи сортів рослин Український інститут експертизи сортів рослин (УІЕСР) визначив перелік пунктів досліджень для проведення польових досліджень з кваліфікаційної експертизи сортів рослин наказом від 22 лютого 2017 року № 44-ОД. Цей наказ визначає наступні категорії пунктів досліджень: пункти досліджень, що проводять польові дослідження кваліфікаційної експертизи на придатність сорту до поширення відповідних ботанічних таксонів; пункти дослідження, що проводять польові дослідження кваліфікаційної експертизи на відмінність, однорідність та стабільність відповідних ботанічних таксонів;

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку

пункти досліджень для забезпечення довгострокового зберігання зразків посадкового матеріалу об'єкта заявки сортів рослин, що розмножуються вегетативно.

Перелік пунктів досліджень, що проводять польові дослідження кваліфікаційної експертизи на відмінність, однорідність та стабільність, забезпечують експертизу 41 ботанічного таксона визначених переліком, що затверджений наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 21 червня 2016 року № 212, який набрав чинності одночасно з набранням чинності Законом України від 08 грудня 2015 року № 864-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення законодавства України у сфері насінництва та розсадництва у відповідність з європейськими та міжнародними нормами і стандартами».

Відповідно до переліку комплекс польових та лабораторних досліджень для встановлення відмінності, однорідності та стабільності забезпечують 16 пунктів досліджень, що розташовані в степовій, лісостеповій та поліській ґрунтово-кліматичних зонах України.

У зоні *Степу* територіально розташовано 6 пунктів досліджень у Дніпропетровській, Луганській, Запорізькій, Кіровоградській, Миколаївській та Одеській областях України. У Дніпропетровській та Кіровоградській областях проходить випробування головної технічної культури Степу – соняшника однорічного, кукурудзи звичайної (Кіровоградська область). Луганська та Запорізька область забезпечують випробування баштанних та овочевих культур, Дніпропетровська та Миколаївська області – теплолюбної, жаро- та посухостійкої культури – сорго. В Одеській області проводиться випробування рису посівного. У зоні *Лісостепу* України пункти досліджень розташовані в чотирьох областях: Вінницька, Київська, Черкаська та Полтавська. В Полтавській області проводиться випробування кукурудзи та деяких овочевих культур. Вінницька, Київська та Черкаська області забезпечують випробування зернових, зернобобових, олійних (ріпак, соя), круп'яних, деяких овочевих культур та картоплі. У зоні *Полісся* здійснюють експертизу на визначення відмінності, однорідності та стабільності Львівська, Івано-Франківська, Рівненська та Житомирська області зернових культур, круп'яних, багаторічних та однорічних кормових культур, ріпаку та картоплі.

Перелік пунктів досліджень для зберігання зразків посадкового матеріалу об'єкта заявки сортів рослин, що розмножуються вегетативно, визначає 4 пункти досліджень філій УІЕСР та Інститут сільського господарства Полісся НААН (на договірних умовах) щодо забезпечення належного зберігання посадкового матеріалу сортів хмелю, що надаються разом з документами заявки та проведення морфологічного опису. Зберігання зразків посадкового матеріалу об'єкта заявки сортів рослин, що розмножуються вегетативно забезпечують: Решетилівський сектор польових досліджень, Мукачівський сектор польових досліджень філій УІЕСР та філії УІЕСР Сумський ОДЦЕСР та Київський ОДЦЕСР. Наразі близько 2200 офіційних зразків знаходяться в польових сховищах, що забезпечують їх належне зберігання.